

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 270/2017
29.03.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић и Биљане Драгојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Ђорђе Бендић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обоје из ..., које заступа пуномоћник Предраг Кезић, адвокат из ..., ради неоснованог обogaћења, одлучујући о ревизији тужених, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3167/16 од 27.10.2016. године, у седници већа одржаној 29.03.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужених ББ и ВВ из ..., па се **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуде Вишег суда у Ужицу П број 16/2015 од 01.07.2016. године, у првом, другом и трећем ставу изреке и пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3167/16 од 27.10.2016. године у делу којим је потврђена првостепена пресуда у првом, другом и трећем ставу изреке, тако што се тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се обавезу тужени ББ и ВВ из ... на исплату износа од 6.551.160,00 динара на име неоснованог обogaћења са законском затезном каматом као и износ од 766.843,83 динара са законском затезном каматом те захтев за накнаду трошкова парничног поступка, **ОДБИЈАЈУ** као неосновани.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженима плати трошкове парничног поступка у износу од 521.000,00 динара у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П бр. 16/2015 од 01.07.2016. године објављеном дана 08.07.2016. године, у првом ставу изреке обавезани су тужени ГГ, ДД, ББ, ВВ, сви из ... и ЋЋ из ..., да тужиоцу АА из ... на име неоснованог обogaћења солидарно исплате износ од 6.551.160,00 динара са законском затезном каматом према Закону о затезној камати почев од 12.05.2016. године до исплате у року од 15 дана. Другим ставом изреке обавезани су тужени ББ и ВВ из ... да тужиоцу АА из ... на име неоснованог обogaћења исплате по 766.843,83 динара са затезном каматом по Закону о затезној камати почев од 29.08.2015. године до исплате у року од 15 дана.

Трећим ставом изреке обавезани су тужени ДД, ББ и ВВ из ..., да тужиоцу АА из ... на име трошкова поступка солидарно плате 473.948,48 динара у року од 15 дана, док је исти захтев према туженим ГГ из ... и ЂЂ из ... одбијен као неоснован. Четвртим ставом изреке већи захтев тужиоца према свим туженима на име трошкова поступка поред досуђених ставом три изреке за износ од још 56.500,00 динара одбијен је као неоснован.

Против наведене пресуде жалбу су изјавили тужени ВВ и ББ, обоје из ..., па је Апелациони суд у Крагујевцу одлучујући о изјављеним жалбама својом пресудом Гж 3167/16 од 27.10.2016. године жалбу тужених одбио као неосновану и потврдио пресуду Вишег суда у Ужицу П. број 16/2015 од 01.07.2016. године у првом, другом и трећем ставу изреке у односу на тужене ВВ и ББ обоје из Другим ставом изреке жалба тужених ББ и ВВ изјављена на решење о трошковима парничног поступка садржаног у ставу четири изреке пресуде Вишег суда у Ужицу одбачена је као недозвољена.

Против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3167/16 од 27.10.2016. године, у првом ставу изреке тужени су изјавили ревизију преко пуномоћника, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду и на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужених основана, због чега је преиначио нижестепене одлуке и одбио тужбени захтев тужиоца у односу на наведене тужене.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су након смрти свога оца ЕЕ наследиле његову заоставштину са уделима од по 1/6. У предмет заоставштине су ушле и непокретности: две парцеле и помоћни објекти које је тужилац прибавио односно саградио својим средствима, својим радом и радом својих синова. На тај начин заоставштина покојног ЕЕ је увећана што је за последицу имало да су парничне странке као наследници, након физичке и цивилне деобе увећале своју имовину делом и на рачун односно терет тужиоца, чиме су се неосновано обогатили. С друге стране тужиоцу је умањена имовина јер је заједно са осталим наследницима морао да дели имовину коју је сам стекао а која је ушла у заоставштину њиховог покојног оца.

Пресудом Општинског суда у Пријеполу П број 827/02 од 27.12.2005. године која је постала правноснажна 15.05.2006. године, утврђено је да тужилац АА није власник катастарске парцеле ... и ... КО ..., а у пресуди Врховног суда Србије Рев 2726/09 од 17.09.2009. године се наводи да тужилац није постао власник ни спорних помоћних објеката. И Окружни и Врховни суд су тада навели да тужилац уколико је улагао своја средства у стицање и градњу може истицати своје облигационо-правно потраживање.

На основу тако утврђеног чињеничног стања судови су закључили да су испуњени услови за примену облигационо-правног института стицање без основа из члана 210. ЗОО по којој одредби кад је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину другог лица, а тај прелаз нема свој основ у правном послу или закону, стицалац је дужан да га врати, а кад то није могуће да накнади вредност постигнуте користи. Пошто је у поступку утврђена висина увећане вредности заоставштине, суд је тужбени захтев усвојио на начин како је био и опредељен. Пошто су тужени током поступка истицали приговор застарелости наведеног потраживања, судови су оценили да приговор застарелости потраживања није основан, будући да се на стицање без основа примењује десетогодишњи рок застарелости из члана 371. ЗОО који по схватању судова је за тужиоца почео тећи 15.05.2006. године када је постала правноснажна пресуда Општинског суда у Пријепољу П број 827/08 а у односу на финансирање изградње помоћних објеката од 17.09.2009. године када је донета правноснажна пресуда Врховног касационог суда. Ово са разлога што је тим пресудама одбијен својинско-правни захтев тужиоца који се односи на поменуте непокретности. Како је тужилац тужбу поднео за исплату 20.12.2015. године, то је учинио пре истека рока застарелости од 10 година због чега приговор није основан.

Испитујући наводе из ревизије тужених и оцењујући њихову основаност, Врховни касациони суд је прихватио ревизију тужених и преиначио нижестепене пресуде, будући да је чињенично стање које је правно релевантно за одлучивање у овом спору правилно утврђено али је уследила погрешна примена материјалног права.

Наиме, тужба за утврђивање права власништва за предметне непокретности поднета је 2002. године, којом приликом је тужилац поставио и облигационо правни захтев, али је током поступка од њега одустао. Тужба за исплату по основу неоснованог обogaћења поднета је 20.02.2015. године, након правноснажности одлуке којом је одбијен својински захтев тужиоца. (У погледу захтева који се односи на утврђење власништва спорних парцела пресуда је постала правноснажна 15.05.2006. године, а у односу на власништво помоћних објеката 17.09.2009. године).

Наиме, новчано потраживање у овој парници заснива се на стицању без основа као извору облигације.

Према члану 210. став 1. Закона о облигационим односима када је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или закону, стицалац је дужан да га врати, а када то није могуће да накнади вредност постигнутих користи. Датум када је део имовине прешао у имовину другог лица без основа, представља датум доспећа захтева за враћање стеченог без основа и од тог датума тече рок у коме оштећено лице може судским путем захтевати повраћај онога што је из његове имовине без

правног основа прешло у имовину другог лица. То је истовремено и датум од када се рачуна рок застарелости потраживања стеченог без основа.

Погрешно је правно схватање нижестепених судова да је за доспелост и почетак рока застарелости од значаја време правноснажног окончања својинске парнице. Претходно покренут спор о својини непокретности из кога проистиче новчано потраживање, није искључивао могућност вођења поступка за неосновано обогаћење. Парнице са својинским и облигационоправним захтевом немају правни и чињенични идентитет и могле су да теку истовремено. Тужилац је имао правну могућност да поднесе тужбу за новчано потраживање по основу члана 210. Закона о облигационим односима у исто време и независно од својинске парнице, што је он иницијално и учинио али је током поступка одустао од новчаног захтева по основу неоснованог обогаћења, да би тужбу по том основу поднео по протеку рока од више од 13 година од подношења својинске тужбе, а још више од момента кад је расправљена заоставштина. Самим тим, потраживање тужиоца је застарело, због чега је тужбени захтев неоснован.

Из свих изнетих разлога, Врховни касациони суд је преиначио нижестепене пресуде у усвајајућем делу захтева који се односи на тужене ББ и ВВ и одбио тужбени захтев као неоснован због застарелости потраживања. Одлука је донета на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Туженима су досуђени трошкови парничног поступка будући да су са ревизијом успели у смислу члана 153. и 154. ЗПП и то за заступања на рочиштима преко пуномоћника адвоката према приложеном трошковнику, за састав жалбе и ревизије према опредељеном захтеву пуномоћника.

Са изложеног, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Љубица Милутиновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић